

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra VILHELM VANGS STUDENTERAAR (1894)

Citation: Schandorph, Sophus: "Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905", i Schandorph, Sophus: *Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905*, 1904-05, s. 179. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph08-shoot-idm140271717131120/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905

Da kom der et Brev en Dag med italiensk Paaskrift. Det lød saaledes:

Min Asta! Jeg er i Venezia. Husker Du, at der paa den henrivende Dag i Skoven bævede en Frygt i mit Sind for, at alt, hvad vi da følte, skulde blive traadt fladt ud i officiel Trivialitet? Du forstod det vist, skønt Du nådig vilde forstaa. Jeg følte mig ikke stor og sikker nok til at staa mig igennem alt, hvad der vilde udmatte og udviske vore Følelser, derfor flyede jeg. Jeg er fejj, det indrømmer jeg, i Kampen mod den hjemlige Fladhed. Jeg er endnu ikke vokset saa højt, at jeg fortjener, at Du store og skønne Kvinde, har givet Dig hen til mig.

Var jeg bleven hjemme . . . ja, jeg havde elsket Dig lige saa varmt, men min Kærlighed til Dig maa opelskes, højnes, forædles. Jeg maa blive et betydeligere Menneske, for at jeg kan blive værdig til at blive noget for Dig, saa jeg kan føre os begge op til de solbeskinnede Tinder.

Jeg er rejst lige til Venezia. Jeg skriver dette Brev paa Caffè Quadri, trædende paa blegrødaarede Marmorfliser, bag en slank Marmorsøjle, som Aarhundreder har mørknet fra dens oprindelige, skinnende hvide.

Der er en Søjleskov om mig med slanke, herlige Stammer. Solen skinner mildt i Aftenstunden. Jeg mærker Brisen fra Havet, hvis sunde blaagrønne jeg just ikke kan se herfra, men dets hele Friskhed lægger sig om mit Sind og giver mig Mod og Haab.

Alt, hvad jeg hjemme har anet af Farvepragt og Lysglans, naar jeg saa Gengivelsen af de venezianske Malerier, har overgaaet mine Anelser og Drømme.

Og de gamle Paladser langs den store Kanal, i de snævraste Vandgyder, gør mig beruset. Der er tidt en hel Organisme i et Vindue. Tænk Dig, Asta, jeg kan blive religiøst bevæget af en Rundbue, ja af en lille dejlig, sød Søjle. Aa, hvor jeg svælger i Marmor, skaaret ud i de fineste Knplingsmønstre. Denne By giver mig et helt Livs Arbejde.

Det er en gammel, en forfalden By. Det kan være, at det ny Italien, som har taget den til Indtægt, ikke er saa dejligt, som Garibaldi drømte om, at det skulde blive. Men saa længe Venezia hviler paa sine dybt nedrammede Pæle, vil denne henrivende Stad, under hvilket Herredømme den saa kommer, staa som et Aandsmonument af første Rang. At se denne Stad er at elske den.

Vort stakkels fattige lille Land! Hvad der har været godt, har

enten Ild fortæret eller bestialske Tidsaldere jævnet med Jorden. Ja jævnet! Vi har elsket det jævne, helst ødelagt det op- og fremragende. Tycho Brahe forvist, Griffenfeld og Eleonora i Hundehullet, Steffens jaget ud af Hs. Majestæt, alle Majestæters overordnede Middelmaadighed, Frederik VI, hvem selve Oehlenschläger, Danmarks største og elskeligste Digtergeni sammenlignede med Hrolf Krake og hans Adjutantstab med Bødvar Bjarke, Hjelte og Væggur:

Vort lille, elskelige Land med Fursøen og Skovene! Hvor er det mishandlet! Dets Natur har lagt Digterne dejlige Sange paa Tungen, og dog — med Undtagelse af Kongesangen: Kong Kristian stod ved højen Mast — ikke en eneste stærkt opflammande Nationalsang!

Mit Hjem har hørt til de bedste Hjem i vort Land. Men det bunder i Fortiden. Det viser ikke fremad. Hvis jeg stod paa en god Fod med Guderne, vilde jeg nedbede hele det hellige Olympos's straalende Guders og Gudinders Velsignelse over mine Forældres Hoved, thi de er Olympiere hver paa sin Vis. Og vil Guderne ikke, saa beder jeg til de guddommelige Mennesker, beder Aristoteles mildt klappe min Faders hvide Haar, beder Platon trykke et Kys paa min Moders hvide Pande.

Min egen Asta! Hjemme ser jeg Dødstegn overalt. Ære være de store døde i Danmark! Men skal vi ikke gaa under paa Grund af de gamles Henvisnen, af de midaldrendes Dovenskab -- ja saa maa vi unge tage fat, højne vort Land ved Digtning og Kunst, ved Granskning og Arbejde. Vi kan vel naa til at digte og male, tænke og forske, smedde og svejse, tømre og save lige saa godt som de store Folkeslag. Ak, dette Land, der er oversvømmet af Studenter, som aldrig studerer!

Vi trænger til store Jordskred. Overklassen visner hen i en Kultur, der ikke suger Saft af selve Landets Muld. Det er vanskeligt at forklare sig, hvad jeg her i Italien saa tydeligt ser, hvorledes Kunsten organisk er vokset ud af Haandværket, denne Vækst ses i en enkelt Mand, den prægtige Benvenuto Cellini. Du maa læse hans Selvbibliografi i Goethes Oversættelse. Det er at lære en hel Verden at kende.

Lille Asta! Naar jeg møet af Skønhedsindtryk: af Paladsernes fortryllende Former, af Farveglæde og Farvetrods, af festlig Livs-udfoldelse i Billederne -- for meget for en sølle dansk Student, tænker mig kommen hjem og fristet til paa søgte dansk Manér at synke hen i en Dvaskhedens Hvile — saa er det Dig, Billedet